

ธุรกิจกับการเมือง
ในสมัยรัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ

โดย

พันตำรวจโทสาโรช ชูนทรัพย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-634-785-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

BUSINESS AND POLITICS
IN THE CHATICHAJ CHOONHAVAN ADMINISTRATION

Police Lieutenant Colonel Saroch Soonsapaya

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of Government
Graduate School
Chulalongkorn University
Academic Year 1996
ISBN 974-634-785-3

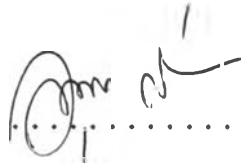
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ธุรกิจกับการเมืองในสมัยรัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ
โดย พันตำรวจโทสารรัช ชุันททรัพย์
ภาควิชา การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ อุทธีธรรม)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อนุสรณ์ สีมมณี)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยันต์ ไชยพร)

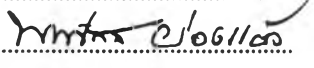
พิมพ์ต้นฉบับบทความวิจัยวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

สาโรช ชุณหะวัณ, พ.ด.ท. : ธุรกิจกับการเมือง ในสมัยรัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ
(BUSINESS AND POLITICS IN THE CHATICHAI CHOONHAVAN
ADMINISTRATION) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร. พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว,
179 หน้า. ISBN 974 - 634 - 785 - 3

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาบทบาททางการเมืองของนักธุรกิจในฐานะกลุ่มผลประโยชน์ และวิธีการเข้ามามีบทบาททางการเมือง ใช้วิธีการศึกษาแบบพรรณนา โดยมีสมมุติฐานว่า นักธุรกิจเป็นกลุ่มผลประโยชน์ที่เข้ามามีบทบาททางการเมืองเพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มตน

การศึกษานี้พบว่า นักธุรกิจเป็นกลุ่มผลประโยชน์ที่มีพลังทางการเมืองมากที่สุดกลุ่มหนึ่งในสมัยรัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ปัจจัยที่ทำให้นักธุรกิจเข้ามามีบทบาททางการเมืองไทยนั้น เนื่องมาจากการเจริญเติบโตสูงสุดในระบบเศรษฐกิจ การเชื่อมต่อระหว่างพลังธุรกิจกับพรรคการเมือง และนักธุรกิจมีบทบาทต่อระบบการเมืองทั้งด้านบวก คือการพัฒนาประชาธิปไตย ขณะเดียวกัน บทบาทต่อระบบการเมืองในด้านลบ คือ การก่อให้เกิดความสับสนโงงโง่ของธุรกิจการเมือง จนรัฐบาลถูกขนานนามว่า "Buffet Cabinet" และในที่สุดก็ได้นำไปสู่เหตุการณ์ทางการเมืองที่เรียกว่าการทำรัฐประหารโดยคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รสช.) เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2534

ภาควิชา การปกครอง
สาขาวิชา การปกครอง
ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C532027 : MAJOR GOVERNMENT

KEY WORD: BUSINESSMEN AND POLITICS / CHATICHAJ ADMINISTRATION / INTEREST GROUPS
SAROCH SOONSAPAYA, POLICE LIEUTENANT COLONEL. : BUSINESS AND POLITICS
IN THE CHATICHAJ CHOONHAVAN ADMINISTRATION.

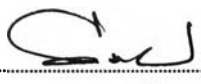

THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. PORNSAK PHONGPHAEW, Ph.D.

179 pp. ISBN 974 - 634 - 785 - 3

The study was aimed to investigate political roles of businessmen as interest groups and the way in which they are involved with politics. It was hypothesized that businessmen are interest groups who get involved the politics for the benefit of their own-interests.

The study found that businessmen were interest groups having one of the highest political power during the Chatichai Choonhavan Administration. Factors that brought businessmen into politics were the highest growth in economy and connection between business power and political parties. In addition, businessmen had not only positive roles in political system, such as development of democracy, but also negative roles in political system, such as causing the interconnection of business and politics and thus giving the administration the nick name, "Buffet Cabinet". This negative roles finally brought about political turmoil leading to a coup by National Order Restoration Council on 23 February 1991.

ภาควิชา..... GOVERNMENT
สาขาวิชา..... GOVERNMENT
ปีการศึกษา..... 1996

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ให้ความร่วมมือช่วยเหลือในส่วนต่าง ๆ ของงานวิจัยชิ้นนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยเฉพาะการได้รับความร่วมมือสนับสนุนจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คือ รศ.ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และ รศ.ดร.อนุสรณ์ สีมมณี และ ผศ.ดร.วิชยนต์ วิชาพร ผู้วิจัยจึงขอกราบขอพระคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย .

พันตำรวจโทสาโรช ชุ่มทรัพย์

30 กันยายน 2539

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง

บทที่

1 บทนำ

สภาพทั่วไปของปัญหา	1
วัตถุประสงค์	3
สมมุติฐาน	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4

2 แนวคิดและทฤษฎี 5

แนวความคิดเกี่ยวกับกลุ่มผลประโยชน์	5
ความหมายของกลุ่มผลประโยชน์	6
แนวความคิดเกี่ยวกับกลุ่ม	10
ทฤษฎีของกลุ่ม	11
ประเภทของกลุ่มผลประโยชน์	14
หน้าที่ของกลุ่มผลประโยชน์ในทางการเมือง	16
เทคนิควิธีการต่อสู้ของกลุ่มผลประโยชน์	18
กลุ่มผลประโยชน์ไทย	20
ทฤษฎีชนชั้นนำ	23
ทฤษฎีการแลกเปลี่ยน	33

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ความคิดของโรเบิร์ต ซอลส์เบอรี	34
วิเคราะห์กระบวนการก่อเกิดกลุ่มผลประโยชน์ ในทรนสนะของตะวันตกและของไทย	36
3 ความสัมพันธ์ของนักธุรกิจกับการเมือง	41
พรรคชาติไทยกับการเลือกตั้ง	41
พรรคชาติไทย	43
บทบาทของนักธุรกิจกับการเมืองไทย	53
การเข้ามามีบทบาททางการเมืองของนักธุรกิจ	57
การให้เงินสนับสนุนทางการเมือง	57
การเข้าเกี่ยวข้องทางการเมืองโดยตรง	59
รูปแบบของการใช้อิทธิพลทางการเมืองของธุรกิจ	59
การเลือกตั้งแบบธนาธิปไตย	64
การใช้จ่ายเงินทางการเมือง ธุรกิจการเมือง และการประพฤติมิชอบ	65
4 วิเคราะห์บทบาทของนักธุรกิจในระบบการเมืองไทย	77
เสถียรภาพเศรษฐกิจ การเงิน การคลัง	79
นโยบายการเปลี่ยนสนามรบให้เป็นสนามการค้า	80
การค้าไทยกับลาว	81
นโยบายโครงการอีสเทิร์นซีบอร์ด	83
ผลการขยายตัวของเศรษฐกิจ	88
สรุปความสัมพันธ์ของภาคธุรกิจ-การค้าที่มีต่อการเมืองไทย . .	90

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
วิเคราะห์บทบาทของนักธุรกิจจากรัฐบาล	
พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ.....	95
ผลกระทบจากการที่นักธุรกิจเข้าสู่ระบบการเมือง.....	109
5 บทสรุป.....	126
การเจริญเติบโตสูงสุดในระบบเศรษฐกิจ	
(พ.ศ. 2531-2534).....	128
การเชื่อมต่อระหว่างพลังธุรกิจกับพรรคการเมือง.....	132
นักธุรกิจทำให้เกิดพลังในการพัฒนาประชาธิปไตย.....	135
ผลกระทบจากการที่นักธุรกิจเข้าสู่ระบบการเมือง.....	136
สรุป.....	138
ข้อเสนอแนะ.....	140
รายการอ้างอิง.....	143
ภาคผนวก.....	148
ประวัติผู้เขียน.....	179